Ontvangen van Peter van Vliet, Nootdorp.

RIJN-SCHELDE
MACHINEFABRIEKEN EN SCHEEPSWERVEN N.V.
GEVESTIGD TE ROTTERDAM

DE ROTTERDAMSCHE DROOGDOK MAATSCHAPPIJ N.V., ROTTERDAM
N.V. KONINKLIJKE MAATSCHAPPIJ „DE SCHELDE", VLISSINGEN
N.V. MOTORENFABRIEK THOMASSEN, DE STEEG (RHEDEN)

VERSLAG OVER HET JAAR 1966

aan de algemene vergadering van aandeelhouders

INHOUD

blz.

3 Bestuur Rijn-Schelde Machinefabrieken en Scheepswerven N.V.

5 Besturen werkmaatschappijen

7 Belangrijke gegevens

9 Verslag van de raad van bestuur

Mededelingen omtrent:

27 De Rotterdamsche Droogdok Maatschappij N.V.

31 N.V. Koninklijke Maatschappij „de Schelde"

33 N.V. Nationaal Bezit van Aandeelen Koninklijke Maatschappij De Schelde

35 N.V. Motorenfabriek Thomassen

39 Prae-advies van de raad van commissarissen

40 Jaarstukken

44 Geconsolideerde jaarstukken

Thomassen C-74 zuigercompressoren opgesteld op het dak van een chemische installatie van Shell Nederland N.V., Pernis

RIJN-SCHELDE
MACHINEFABRIEKEN EN SCHEEPSWERVEN N.V.

BESTUUR

RAAD VAN COMMISSARISSEN

mr. dr. K. P. van der Mandele,	voorzitter
drs. J. de Vries,	vice-voorzitter
ir. J. W. Ernste	
J. G. A. Fontein	
W. Goudriaan	
ir. H. M. Hohmann	
M. C. Holm	
ir. M. L. Kalff	
prof. dr. ir. W. P. A. van Lammeren	
jhr. M. F. van Lennep	
mr. J. C. S. Nijenbandring de Boer	
Phs. van Ommeren	
drs. J. W. de Pous	
mr. F. J. F. M. van Thiel	

RAAD VAN BESTUUR

G. N. van Ginkel
J. W. Hupkes
J. W. A. Langenberg
ir. K. van der Pols
ir. J. C. van Reenen
ir. J. J. M. Sluys

Scheepsverlenging van de bulkcarrier OSSENDRECHT. Overzicht van het uitvaren van het afgesneden voorschip en het invaren van een ter verlenging gebouwde middensectie op de Scheldepoortwerf te Vlissingen

BESTUREN WERKMAATSCHAPPIJEN

DE ROTTERDAMSCHE DROOGDOK MAATSCHAPPIJ N.V.

COMMISSARISSEN	J. W. Hupkes, voorzitter G. N. van Ginkel J. W. A. Langenberg
DIRECTEUREN	ir. K. van der Pols ir. J. C. van Reenen ir. J. J. M. Sluys
ONDERDIRECTEUREN	ir. H. W. Stapel A. Wapenaar J. H. van Zonneveld
BEDRIJFSDIRECTEUR	ir. L. van der Tas tevens directeur Scheepsbouw Maatschappij Nieuwe Waterweg N.V.

N.V. KONINKLIJKE MAATSCHAPPIJ „DE SCHELDE"

COMMISSARISSEN	ir. K. van der Pols, voorzitter ir. J. C. van Reenen ir. J. J. M. Sluys
DIRECTEUREN	J. W. Hupkes, voorzitter G. N. van Ginkel J. W. A. Langenberg ir. J. H. Mulock Houwer
ONDERDIRECTEUREN	C. A. Th. Hermsen prof. mr. H. Langman
BEDRIJFSDIRECTEUREN	E. Huizinga ir. R. V. van Italie

N.V. MOTORENFABRIEK THOMASSEN

COMMISSARISSEN	J. W. A. Langenberg, voorzitter ir. J. C. van Reenen
DIRECTEUR	J. W. H. Pas
ONDERDIRECTEUR	drs. Th. L. Fonteijn

BELANGRIJKE GEGEVENS

Aandelenkapitaal	f 37.400.600
Reserves	f 129.128.079
Eigen vermogen:	
totaal	f 166.528.679
in procenten van het aandelenkapitaal	445
Dividend in procenten	13 *
Cash flow:	
totaal	f 28.072.600
in procenten van het aandelenkapitaal	75
Afschrijvingen	f 21.687.781
Reserveringen	f 1.351.314
Investeringen:	
gereedgekomen	f 16.860.000
in bestelling	f 10.872.000
Orderportefeuille einde jaar	f 515.000.000
Lonen, salarissen en overige personeelskosten	f 110.000.000
Aantal werknemers einde jaar	8710

* voorgesteld

◄ Het voor de Southeastern Drilling, Inc. te Dallas, Texas gebouwde diepdrijvende booreiland SEDCO 135 D, één der grootste ter wereld

Het tankschip DOSINA met een draagvermogen van 69.250 ton op zijn proeftocht op de Noordzee

VERSLAG VAN DE RAAD VAN BESTUUR

uit te brengen in de algemene vergadering van aandeelhouders op 17 april 1967.

Ingevolge het bepaalde in artikel 19 van de statuten bieden wij u hierbij het verslag omtrent de gang van zaken bij onze vennootschap gedurende het jaar 1966 aan.
Rijn-Schelde Machinefabrieken en Scheepswerven N.V. werd op 4 maart 1966 opgericht met een maatschappelijk kapitaal van *f* 50.000,—.
Door de oprichting van de vennootschap werd uitvoering gegeven aan het besluit over te gaan tot een zeer nauwe samenwerking tussen De Rotterdamsche Droogdok Maatschappij N.V. te Rotterdam, de N.V. Koninklijke Maatschappij „de Schelde" te Vlissingen en de N.V. Motorenfabriek Thomassen te De Steeg (Rheden).

Op 18 maart 1966 werd aan de houders van:

aandelen, certificaten van aandelen, bewijzen van oprichtersrechten en certificaten van bewijzen van oprichtersrechten
DE ROTTERDAMSCHE DROOGDOK MAATSCHAPPIJ N.V.

aandelen
N.V. KONINKLIJKE MAATSCHAPPIJ „DE SCHELDE"

aandelen en certificaten van aandelen
N.V. NATIONAAL BEZIT VAN AANDEELEN KONINKLIJKE MAATSCHAPPIJ DE SCHELDE

aandelen en certificaten van aandelen
N.V. MOTORENFABRIEK THOMASSEN

het aanbod gedaan hun stukken om te wisselen in aandelen
RIJN-SCHELDE MACHINEFABRIEKEN EN SCHEEPSWERVEN N.V.

Tegelijk met het gestand doen van dit aanbod werd het maatschappelijk kapitaal op 6 mei 1966 verhoogd tot *f* 100 miljoen.

Het heeft ons bijzonder verheugd dat zó positief op het vormen van één groot concern is gereageerd, dat bij het uitbrengen van dit verslag alle houders van bewijzen van oprichtersrechten De Rotterdamsche Droogdok Maatschappij N.V. en bijna alle houders van aandelen en certificaten van aandelen in de werkmaatschappijen van het ruilaanbod gebruik hebben gemaakt, waardoor per 31 december 1966 de stand van de omwisseling 99,5 % bedroeg. Hierdoor is de weg geopend tot versterking van het reeds jaren door de drie werkmaatschappijen gevoerde diversificatiebeleid en tot vorming van grotere en meer efficiënte produktiegroepen.

Als voordelen van het samengaan werden in het Introductiebericht van 18 maart 1966 genoemd:

a. intensieve samenwerking op het gebied van de scheepsbouw, scheepsreparatie en algemene machinebouw;

b. grotere mogelijkheden voor het verder betreden van nieuwe afzetmarkten, zoals die van de chemie, petrochemie en kernenergie, mede met het oog op de daarmede gepaard gaande produktontwikkeling en engineering;

c. een meer regelmatige werkbezetting van de verschillende bedrijfssectoren;

d. bundeling van de commerciële activiteiten;

e. het voorkomen van doublures bij investeringen;

f. vergroting van de financieringsmogelijkheden voor nieuwe investeringen;

g. bepaalde stafdiensten, die voor elke onderneming afzonderlijk te kostbaar zouden zijn, kunnen van een centraal punt uit aan het geheel hun diensten verlenen.

Inmiddels is in de praktijk het nut van de fusie reeds gebleken. Dit sterkt ons in de overtuiging dat vorengenoemde voordelen in de toekomst verder gerealiseerd zullen kunnen worden.
Teneinde tot een verantwoorde integratie van de bedrijven te komen zijn onder meer werkgroepen gevormd, samengesteld uit medewerkers van de drie ondernemingen, ter bestudering van de mogelijkheden voor capaciteitsbenutting, uitwisseling van kennis en ervaring, alsmede voor planning op langere termijn met betrekking tot ontwikkeling, produktie, investeringen en financiering.

Op administratief gebied heeft reeds een zodanige aanpassing plaatsgevonden, dat het mogelijk is in dit eerste verslag geconsolideerde jaarstukken op te nemen. De eerste maatregelen zijn genomen om te komen tot een uniform systeem van kostprijsberekening, bedrijfsadministratie, budgettering en bedrijfsanalyse.

De in 1966 opgedane ervaringen geven het vertrouwen dat, dank zij de volledige inzet van de leidinggevende personen en de positieve reacties van het gehele personeel, de verwezenlijking van de concerngedachte snel voortgang zal vinden. In dit verslag wordt dan ook over het totaal van de activiteiten gerapporteerd, terwijl op de pagina's 27 t/m 36 enige mededelingen omtrent de werkmaatschappijen worden gedaan.

PERSONALIA

Bij de oprichting werden tot lid van de raad van bestuur benoemd de heren G. N. van Ginkel, S. G. van Hoogstraten, J. W. Hupkes, J. W. A. Langenberg, ir. K. van der Pols, ir. J. C. van Reenen en ir. J. J. M. Sluys, directeuren bij de fusionerende vennootschappen. Helaas zag de heer S. G. van Hoogstraten zich om gezondheidsredenen genoodzaakt zijn functie neer te leggen. Op zijn verzoek werd hem in de vergadering van commissarissen van 12 december 1966 per 1 januari 1967 eervol ontslag verleend.

Tot commissarissen zijn bij de oprichting benoemd alle commissarissen van de drie werkmaatschappijen, met uitzondering van de heer ir. J. C. van Reenen, commissaris van N.V. Motorenfabriek Thomassen, in verband met zijn benoeming tot lid van de raad van bestuur van onze vennootschap.

ALGEMEEN

Er zijn nog geen aanwijzingen dat de groei van de wereldhandel en van het wereldvervoer over zee in belangrijke mate afneemt. De vraag naar nieuwe scheepsruimte bleef dan ook gedurende het verslagjaar levendig en werd mede in de hand gewerkt door de snellere economische veroudering zelfs van nieuwe schepen tengevolge van een aantal revolutionaire ontwikkelingen op het gebied van het scheepstransport, waarvan wij de snelle toeneming van de maximale scheepsgrootte en de opkomst van het containerschip noemen.
Verwacht wordt dat de toeneming van de wereldhandel in de periode tot 1970 gemiddeld per jaar niet veel minder zal zijn dan in de afgelopen tien jaar. Ondanks een aarzeling in de conjunctuur in een aantal Westeuropese landen nemen wij dan ook aan dat op langere termijn de vraag naar nieuwe schepen zal aanhouden.
Het is echter niet uitgesloten dat een conjuncturele inzinking dit beeld tijdelijk verstoort. De ervaring leert dat bij een stagnatie in de groei van de wereldhandel de prijzen op de vrachtenmarkt sterk kunnen dalen en dat in die omstandigheden de vraag naar nieuwe scheepsruimte aanzienlijk kan teruglopen. In dit verband geeft het huidige lage vrachtenpeil reden tot zorg.
Zeer zorgelijk is ook de positie van de Nederlandse scheepsbouw, die nauwelijks profiteerde van de stroom opdrachten in de laatste jaren. Het Nederlandse aandeel in de wereldscheepsbouwmarkt, gemeten in bruto registertonnen, daalde van 7,5 % in 1955 tot 2 % in 1966. De resultaten van de verworven opdrachten voor de bouw van schepen waren, door de in deze jaren zo sterk gestegen kosten en door de scherpe en vrijwel overal met ongelijke middelen gevoerde internationale concurrentie, in het algemeen ongunstig.

Op voorstel van de Centrale Bond van Scheepsbouwmeesters in Nederland werd door de regering en deze bond de Commissie Nederlandse Scheepsbouw 1965 ingesteld onder voorzitterschap van de heer M. J. Keyzer. Deze commissie kreeg tot taak de factoren, die de concurrentiepositie van de Nederlandse scheepsbouw bepalen, te onderzoeken en aan te geven welke voorzieningen getroffen zouden moeten worden, ten einde die concurrentiepositie te verbeteren. Zij bracht in september 1966 rapport uit en stelde een aantal maatregelen voor, die deels door de werven, deels door de regering genomen zouden moeten worden. De werven hebben in overeenstemming met bepaalde aanbevelingen van de commissie besloten over te gaan tot het instellen van een College voor de Scheepsbouw, een Studie- en Werkcentrum voor de sociale problematiek, alsmede een bijzondere organisatie voor onderzoek naar mogelijke verbeteringen op technisch en organisatorisch gebied.

Het is echter hoogst noodzakelijk dat de regering harerzijds overgaat tot het treffen van maatregelen, die de Nederlandse scheepsbouw in staat stellen aan de concurrentievervalsing het hoofd te bieden. Het stemt tot voldoening dat de minister van Economische Zaken een regeling heeft voorgesteld, waardoor het mogelijk wordt de noodzakelijke middelen voor de financiering van nieuwbouwopdrachten te verkrijgen tegen een rentevoet, die het percentage benadert waartegen bijvoorbeeld Engelse en Japanse werven kunnen lenen. Hoewel de concurrentiepositie van de Nederlandse werven daardoor wordt verbeterd, dient bedacht te worden dat de te onzent wel uitzonderlijk hoge premies van de exportkredietverzekering een belemmering blijven en dat in andere landen faciliteiten verleend worden voor investeringen die het moderniseren van de produktiemethoden ten doel hebben. Zonder verdergaande overheidshulp is van de reeds door de werven getroffen en nog te treffen maatregelen onvoldoende heil te verwachten.

Het is voor de Nederlandse economie in het algemeen en voor de Nederlandse scheepsbouw in het bijzonder van veel belang te achten dat op korte termijn wordt overgegaan tot de uitgifte van exploratie- en exploitatievergunningen voor het Nederlandse gedeelte van het continentale plat.

Wij verwachten dat activiteiten op dit gebied tot een belangrijk aantal orders voor de Nederlandse industrie zullen leiden.
De uitgebreide ervaring, die wij reeds verworven hebben bij de bouw van off-shore materieel, voorlopig bestemd voor gebruik buiten Europa of buiten het Nederlandse deel van het Noordzeegebied, zal ons daarbij ongetwijfeld zeer goed van pas komen.

Een zeer belangrijk deel van onze groepsactiviteiten ligt op het gebied van de scheeps- en machinereparatie. Wanneer de eerder uitgesproken

verwachting van een gestadige groei van wereldhandel en wereldscheepvaart wordt bewaarheid, lijken ons de kansen op een voortdurende toeneming van onze reparatie-activiteiten, zowel aan de mond van de Rijn als aan die van de Schelde, gunstig.

Het elektriciteitsverbruik van de gezinshuishoudingen neemt door de bevolkingsaanwas en de groeiende welvaart nog steeds toe. Ook het industriële verbruik blijft stijgen, met name door nieuwe vestigingen van bedrijven in de metallurgische en chemische sector. Het is daarom te verwachten dat de jaarlijkse stijging van 8 % van het elektriciteitsverbruik in Nederland zich in de naaste toekomst zal handhaven, waardoor het in de centrales geïnstalleerde vermogen overeenkomstig zal moeten blijven groeien. Wij vertrouwen daarbij ons zo belangrijke marktaandeel voor stoomketelinstallaties zeker te zullen handhaven.
Het is te verwachten dat in de toekomst elektriciteit in toenemende mate door middel van kernenergie zal worden opgewekt. In de Verenigde Staten werden in 1966 zelfs kernenergiecentrales besteld met een groter totaal vermogen dan dat van de in opdracht gegeven conventionele centrales.
Volgens een recente schatting van Euratom zal in 1980 een vermogen van 60.000 MW aan kernenergiecentrales in de landen van de Europese Gemeenschap zijn geïnstalleerd. Het laat zich aanzien dat deze ontwikkeling zich in Nederland in een meer gematigd tempo zal voltrekken, mede in verband met de recent gedane en nog te verwachten vondsten aan aardgas en olie.
De Nederlandse elektriciteitsproducenten schatten dat tot 1980 kernenergiecentrales tot een totaal vermogen van circa 2000 MW zullen worden besteld.
Wij volgen onder meer door onze deelneming in de N.V. Neratoom deze ontwikkeling nauwlettend en doen inmiddels de nodige ervaring op door het uitvoeren van opdrachten zowel voor de eerste Nederlandse kernenergiecentrale, de 50 MW centrale van de N.V. Gemeenschappelijke Kernenergiecentrale Nederland te Dodewaard als voor belangrijk grotere centrales in het buitenland.
Wij zijn eveneens betrokken bij het research- en ontwikkelingswerk in Neratoom-T.N.O.-verband aan componenten voor de door natrium gekoelde snelle kweekreactoren van de toekomst.

De wereldraffinagecapaciteit voor bitumina neemt gestadig toe met een gemiddelde groei van 12 % per jaar. Bij deze snelle uitbreiding ligt in West-Europa het zwaartepunt meer op capaciteitsvermeerdering door uitbreiding van de bestaande dan op geheel nieuwe installaties.
Een ander belangrijk marktgebied is de petrochemie en wel speciaal de ethyleenfabricage als grondstof voor de plastic-industrie. De jaarlijkse

groei van de produktiecapaciteit van ethyleen bedraagt in de Verenigde Staten circa 14 %, in Europa 12 %.
Wij zien hier belangrijke mogelijkheden voor de afzet van onze compressoren en apparaten.
Door de toeneming van de bedrijfsgrootte, speciaal voor deze processen, wordt de plaats van de zuigercompressor in toenemende mate ingenomen door de centrifugaalcompressor. Dit komt duidelijk naar voren in onze orderportefeuille.
Ook de ammoniakfabricage als basis voor de kunstmestindustrie is een belangrijk marktgebied voor onze produkten. De groei van de produktiecapaciteit bedraagt voor Europa circa 10 % per jaar. In verband met de hoge drukken, nodig voor ammoniaksynthese, werden hiervoor vroeger speciale zuigercompressoren gebruikt. Met het stijgen van de produktiecapaciteit per fabriek zijn de processen zodanig gewijzigd dat thans ook hier centrifugaalcompressoren worden toegepast.

In het verslagjaar werd op het gebied van de algemene machinebouw een toenemende en scherpe concurrentie uit het buitenland ondervonden.
Ten aanzien van de bezetting van onze machinefabrieken valt op te merken dat voor de thans in toenemend aantal gebouwde zeer grote schepen de stoomturbinevoortstuwing weer meer op de voorgrond treedt, waardoor de afzet van tandwielkasten wordt gestimuleerd. Een minder gunstig gevolg van deze ontwikkeling en van het teruglopen van de nieuwbouwactiviteiten op Nederlandse werven is echter dat het steeds moeilijker wordt opdrachten voor scheepsdieselmotoren te boeken.

Onze activiteiten voor toelevering aan de bouwnijverheid vertoonden dit jaar een gunstige ontwikkeling. Wij verwachten dat deze zich verder zal voortzetten.

Ook dit jaar mochten wij nuttige contacten onderhouden met onze licentiegevers.
Als belangrijke licentiegevers noemen wij:
Carrier International Limited, New York, voor centrifugaalcompressoren
Combustion Engineering, Inc. New York, voor stoomketels
Pametrada, Wallsend, voor scheepsstoomturbines
Gebr. Sulzer, Winterthur, voor scheepsdieselmotoren en stoomketels.

Het magnetisch onderzoek aan gesmede ringen voor de romp van het reactorvat voor de 440 MW kernenergiecentrale van Nuclenor in Spanje

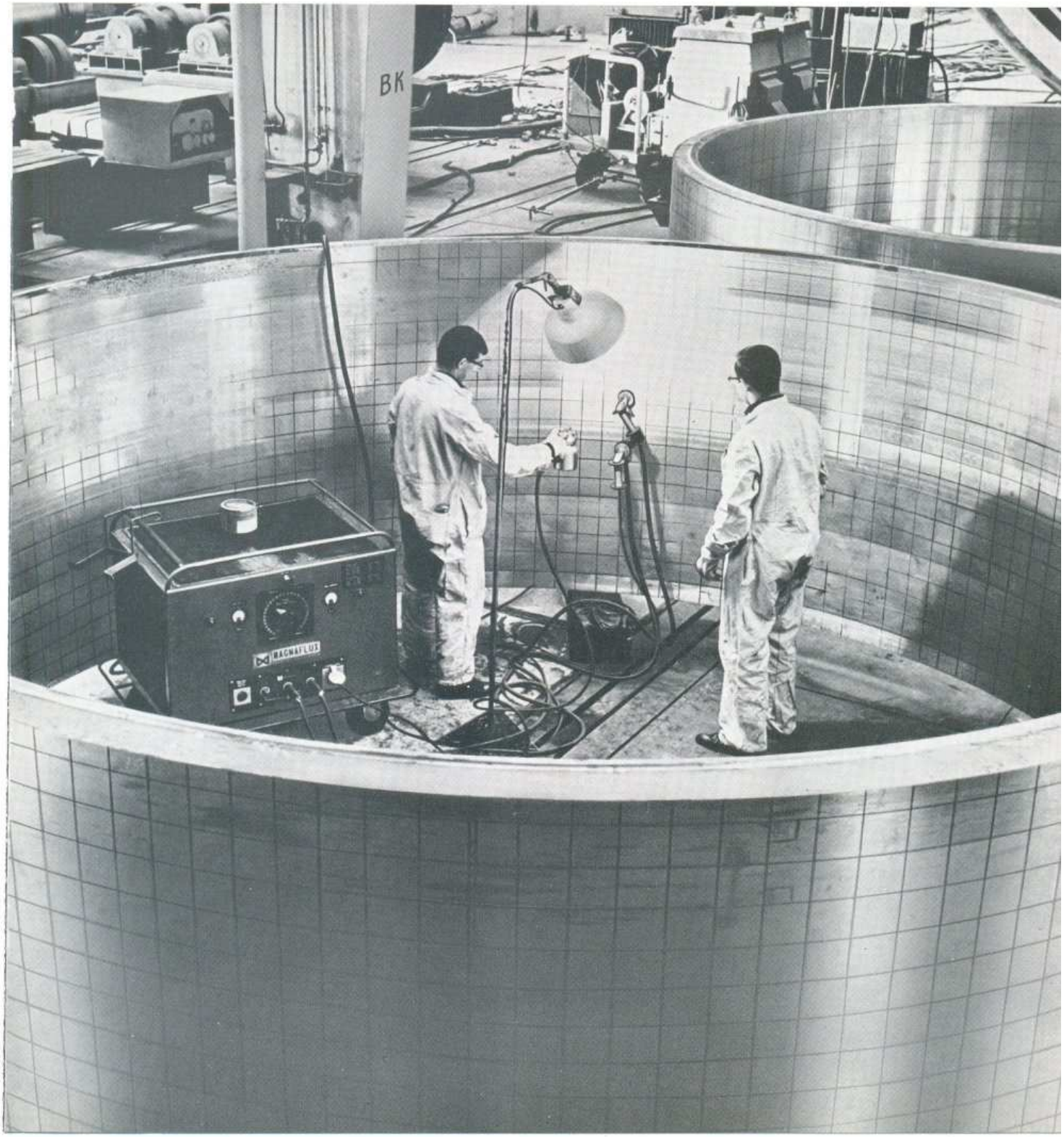

PRODUKTIE

De bedrijfsafdelingen van de werkmaatschappijen waren over het algemeen bevredigend bezet.

SCHEEPSBOUW

In 1966 werden de volgende opdrachten voltooid:

het enkelschroef motortankschip DOSINA, 69.250 ton draagvermogen, met een P. Smit-Burmeister & Wain dieselmotor, voor rekening van de N.V. Curaçaosche Scheepvaart Maatschappij te Curaçao;
het gecombineerde stortlading-tankschip NAESS COURIER, circa 36.000 ton draagvermogen (de bouw van het casco werd uitbesteed aan Van der Giessen-de Noord N.V.), met een Schelde-Sulzer dieselmotor, voor rekening van Nortuna Scheepvaart Maatschappij N.V. te Amsterdam;
het pijpenlegvaartuig HUGH W. GORDON, lengte 122 meter, breedte 30,5 meter, voor rekening van Brown & Root, Inc. te Houston, Texas;
het booreiland SEDCO 135 D voor rekening van Southeastern Drilling, Inc. te Dallas, Texas.

De volgende schepen werden te water gelaten doch bleven aan het eind van het jaar nog onder handen:

de fregatten VAN NES en EVERTSEN, in aanbouw voor rekening van de Koninklijke Marine;
het visverwerkingskoelschip ZARECHENSK, in aanbouw voor rekening van V.O. Sudoimport te Moskou;
de kraanponton HERCULES, lengte 106 meter, breedte 30,5 meter, in aanbouw voor Brown & Root, Inc. te Houston, Texas.

REPARATIE-ACTIVITEITEN

In het verslagjaar zijn de reparatie-afdelingen te Rotterdam, Schiedam en Vlissingen goed bezet geweest. Gerepareerd werden 1044 schepen, waarvan gedokt in eigen dokken 530 schepen met 4.475.747 bruto registerton gedurende 4076 dokdagen.
Er werden verscheidene grotere scheeps- en machinereparaties uitgevoerd, waaronder de verlenging van een bulkcarrier.
Voorts werden reparatiewerkzaamheden verricht aan schepen van de Koninklijke Marine, aan booreilanden en vaartuigen, welke deelnemen aan de gas- en olie-exploratie en -exploitatie op de Noordzee.

Als belangrijkste van de voltooide opdrachten in de overige produktiesectoren noemen wij:

APPARATENBOUW

twee reactoren in opdracht van Foster Wheeler Ltd., te Londen, bestemd voor de British Petroleum raffinaderij in de Botlek;
een transferleiding, twee warmtewisselaars, twee koelers, twee pulsatiedempers, twee separatoren en een scrubber, bestemd voor de N.V. Nederlandse Staatsmijnen te Geleen;

	een aantal zware rompen voor cementovens en vier kogelmolens voor cementfabrieken in opdracht van F. L. Smidth & Co. te Kopenhagen;
COMPRESSOREN	elf gasmotorcompressoraggregaten en twee zuigercompressoren, voornamelijk bestemd voor installaties buiten Nederland, tot een totaal vermogen van circa 25.000 pk; tweeëndertig centrifugaalcompressoren met een totaal opgenomen vermogen van circa 140.000 pk, bestemd voor olieraffinaderijen, petrochemische en chemische installaties in Nederland, België, Duitsland, Frankrijk, Polen, Zweden, Libanon, Saoudi Arabië, India en Australië, gefabriceerd onder licentie-overeenkomst met Carrier International Limited te New York; naleveringen van onderdelen, wijzigingen van bestaande compressorinstallaties, reparaties en montages;
CONSTRUCTIEBOUW	onderdelen ten behoeve van een ertsoverslagbedrijf; de laatste onderdelen voor de spuisluizen in het Haringvliet, in opdracht van Rijkswaterstaat te 's-Gravenhage;
DIESELMOTOREN	een Schelde-Sulzer enkelwerkende tweetakt omkeerbare scheepsdieselmotor type 6 RD 90 van 13.800 apk, bestemd voor een schip in aanbouw bij Verolme Verenigde Scheepswerven N.V. te Rotterdam; een aantal Thomassen snellopende dieselmotoren, bestemd voor binnenschepen, zeeschepen en stationaire installaties;
KOELINSTALLATIES	een automatische koelinstallatie voor de Coöperatieve Vruchten Veiling „Zeeuws-Vlaanderen" in Terneuzen, met een bewaarcapaciteit van 5.000 ton, de grootste in Nederland; een installatie voor het invriezen van gevogelte met een capaciteit van 2 ton per uur op een temperatuur van -40° C., voor Van der Linden & Co. N.V. te Helden-Panningen;
LICHTMETAALPRODUKTEN	aluminium gevels voor gebouwen;
SMEEDWERK	compleet bewerkte voortstuwingsassen, krukassen en allerlei machineonderdelen;
STOOMKETELINSTALLATIES	twee Schelde-Combustion Engineering stoomketels, ingericht voor het stoken van zware olie en aardgas, met herverhitting, stoomproduktie per ketel continu 400 ton/uur, in opdracht van het Provinciaal Electriciteitsbedrijf van Groningen; drie industrieketelinstallaties;
TANDWIELOVERBRENGINGEN	twee tandwielkasten voor scheepsdieselmotorinstallaties en een stel draaiende delen voor overbrenging van groot vermogen voor een turbineschip.

Het fregat VAN GALEN op proeftocht

ORDERPORTEFEUILLE

De totale waarde van de in portefeuille zijnde opdrachten bedroeg per ultimo 1966 rond *f* 515.000.000. Hierbij zijn de reparatie-opdrachten buiten beschouwing gebleven.

Van de belangrijkste in het verslagjaar ontvangen orders noemen wij: twee speciale tankschepen van 22.200 ton draagvermogen, twee booreilanden, een kraanponton, een vaartuig voor het maken van sleuven in de zeebodem, een scheepsdieselmotor, een groot reactorvat voor een kernenergiecentrale, vijf stoomketelinstallaties voor elektrische centrales, een aantal industrieketelinstallaties, enige scheepstandwielkasten, lichtmetalen gevels voor gebouwen, een groot aantal compressoren, alsmede een aantal gasturbines.

Van de in portefeuille zijnde opdrachten, inclusief de reeds in bewerking zijnde orders, noemen wij:

SCHEEPSBOUW

drie fregatten van de VAN SPEYK-klasse en twee onderzeeboten voor de Koninklijke Marine;
twee geheel geautomatiseerde visverwerkingskoelschepen van 2600 ton draagvermogen, met een Schelde-Sulzer motor, in opdracht van V.O. Sudoimport te Moskou;
twee speciale tankschepen van 22.200 ton draagvermogen, bestemd voor het gelijktijdig vervoer van verschillende soorten olieprodukten, in opdracht van Texaco Panama, Inc. te New York;
de kraanponton HERCULES, lengte 106 meter, breedte 30,5 meter en een vaartuig voor het maken van sleuven in de zeebodem, lengte 91 meter, breedte 27 meter, in opdracht van Brown & Root, Inc. te Houston, Texas;
de booreilanden SEDNETH I en SEDNETH II, de laatste in samenwerking met I.H.C. Holland, in opdracht van de Nederlandse Zeeboormaatschappij (Sea Drilling Netherlands) N.V. te 's-Gravenhage;

APPARATENBOUW

twee 250 ton oxystaalconvertors voor de Koninklijke Nederlandsche Hoogovens en Staalfabrieken N.V. te IJmuiden, in opdracht van Chicago Bridge (Nederland) N.V. te Rotterdam;
een aantal gaskoelers, reactoren en verzadigers voor een grote fabriek voor synthesegas, in opdracht van Strojimport te Praag;
een CO_2 absorber voor Esso Chemie Botlek, in opdracht van Braun Transworld N.V. te 's-Gravenhage;
twee separatoren voor Konam N.V. te Amsterdam, in opdracht van Oranjeberg N.V. te 's-Gravenhage;
een zeer grote cementoven, in opdracht van F. L. Smidth & Co. te Kopenhagen, bestemd voor de Enci te Maastricht;
diverse kleinere apparaten, in opdracht van de N.V. Nederlandse Staatsmijnen te Geleen;

COMPRESSOREN	vijftien Thomassen gasmotorcompressoraggregaten, bestemd voor petrochemische en chemische installaties in binnen- en buitenland, tot een totaal vermogen van circa 22.000 pk; elf Thomassen zuigercompressoren, bestemd voor installaties in Nederland en Groot-Brittannië tot een totaal opgenomen vermogen van circa 10.000 pk; tweeënveertig Thomassen/Elliott centrifugaalcompressoren, bestemd voor de petrochemische industrie, hoofdzakelijk voor export, met een totaal opgenomen vermogen van 210.000 pk;
DIESELMOTOREN	een Schelde-Sulzer enkelwerkende tweetakt omkeerbare scheepsdieselmotor type RD 90 van 13.800 apk, bestemd voor een schip in aanbouw bij Verolme Verenigde Scheepswerven N.V. te Rotterdam; een aantal Thomassen snellopende dieselmotoren, bestemd voor binnenschepen, zeeschepen en stationaire installaties;
KERNENERGIE	het reactorvat voor de kernenergiecentrale te Dodewaard, alsmede het binnenwerk voor dit reactorvat bestaande uit kernconstructie, stoomdroger en kerninundatiesysteem, in opdracht van de N.V. Gemeenschappelijke Kernenergiecentrale Nederland te Arnhem; het reactorvat voor de 440 MW kernenergiecentrale voor Nuclenor, nabij Santa Maria de Garone, in opdracht van General Electric Technical Services Co., Inc. te Madrid;
KOELINSTALLATIES	enige koelinstallaties voor het Slachthuis te Leeuwarden; een koelinstallatie voor de margarineproduktie van Van den Bergh's en Jurgens' Fabrieken N.V. te Rotterdam; enige koelinstallaties voor de levensmiddelenproduktie van Maggi's Producten Maatschappij N.V. te Amsterdam;
LICHTMETAALPRODUKTEN	aluminium gevels voor grote gebouwen en aluminium ramen voor een complex van 1200 woningen in Amsterdam;
SMEEDWERK	twee reserve schroefassen voor fregatten voor de Koninklijke Marine; het bewerken van een groot aantal lopen voor houwitsers, die in samenwerking met Bronswerk-Fijenoord in opdracht van de Koninklijke Landmacht worden vervaardigd; diverse opdrachten voor voortstuwingsassen, krukassen en ander smeedwerk;

STOOMKETELINSTALLATIES	een Schelde-Combustion Engineering stoomketel met gedwongen circulatie, ingericht voor het stoken van poederkool en zware olie, met herverhitting, stoomproduktie continu 660 ton/uur, in opdracht van de N.V. Provinciale Noordbrabantsche Electriciteits-Maatschappij te 's-Hertogenbosch;
	een Schelde-Combustion Engineering stoomketel, ingericht voor het stoken van zware olie en aardgas, stoomproduktie continu 240 ton/uur, in opdracht van het Gemeentelijk Energiebedrijf te 's-Gravenhage;
	een Schelde-Combustion Engineering stoomketel, ingericht voor het stoken van zware olie en aardgas, stoomproduktie continu 240 ton/uur en twee Schelde-Combustion Engineering stoomketels, ingericht voor het stoken met olie, ook geschikt voor het stoken met aardgas, met herverhitting, stoomproduktie per ketel continu 1000 ton/uur, in opdracht van het Gemeente-Energiebedrijf te Rotterdam;
	twee Schelde-Combustion Engineering stoomketels, waarvan een ketel wordt ingericht voor het stoken met aardgas en olie en een ketel voor het stoken met poederkool en olie, stoomproduktie per ketel continu 250 ton/uur, benevens de staalconstructie voor het gebouw en een Schelde-Combustion Engineering stoomketel type VV 60, ingericht voor het stoken van aardgas, stoomproduktie continu 132,5 ton/uur, bestemd voor de zoetwaterfabriek te Terneuzen, in opdracht van de N.V. Provinciale Zeeuwsche Electriciteits-Maatschappij te Middelburg;
	een Schelde-Combustion Engineering ketel en een hulpketel voor een zusterschip van de bij ons in aanbouw zijnde Texaco tankers, in opdracht van Wilton-Fijenoord N.V. te Schiedam;
	een aantal industrieketelinstallaties en stoomgeneratoren;
TANDWIELOVERBRENGINGEN	een aantal tandwieloverbrengingen van groot vermogen voor turbineschepen;
TURBINES	negen Thomassen/Werkspoor gasturbines, bestemd voor levering in Nederland, Libië en Iran, met een totaal vermogen van 110.000 pk;
	deze gasturbines worden in samenwerking met Werkspoor-Amsterdam gebouwd onder licentie van Westinghouse Electric International Company te New York;
DIVERSEN	een cyclotronmagneet in opdracht van de N.V. Philips' Gloeilampenfabrieken te Eindhoven.

PERSONEEL

De personeelsbezetting van de drie werkmaatschappijen en haar 100 % deelnemingen bedroeg aan het einde van het verslagjaar 8710 personen. Voor het in 1966 aangevangen leerjaar van onze bedrijfsscholen werden 164 nieuwe leerlingen ingeschreven. Aan het einde van het jaar bedroeg het aantal leerlingen 297.

Ingaande 1966 werden de lonen en salarissen verhoogd met 4,75 %, inclusief 1,25 % compensatie voor de huurverhoging per 1 januari 1966. De bestaande huurbijslagen ad 5,3 % werden in de lonen en salarissen opgenomen. De vakantietoeslag werd verhoogd van 4 % tot 6 %.

Ter gedeeltelijke compensatie van de gestegen kosten van het levensonderhoud in de periode van 1 april 1965 tot en met 31 maart 1966, werden ingaande 1 juli 1966 de lonen en salarissen met 2 % verhoogd.

Gedurende het verslagjaar vierden 12 werknemers hun 50-jarig, 47 werknemers hun 40-jarig en 189 werknemers hun 25-jarig dienstjubileum bij onze bedrijven.

De ondernemingsraden en de commissies uit het personeel hebben een nuttige bijdrage aan de goede gang van zaken geleverd, waarvoor wij op deze plaats onze erkentelijkheid betuigen. Gaarne spreken wij ook onze waardering uit voor de wijze waarop het personeel van de in het concern opgenomen vennootschappen zijn taak heeft verricht, met een speciaal woord van dank aan die staffunctionarissen die in 1966 direct bij de fusie en de maatregelen tot integratie waren betrokken.

Aan lonen, salarissen en overige personeelskosten werd in 1966 een bedrag van *f* 110.000.000 betaald.

Wij hadden aan het einde van het verslagjaar ten behoeve van ons personeel 1665 woningen in eigendom.

INVESTERINGEN

In de apparatenfabriek te Rotterdam werd een grote gloeioven voor drukvaten gebouwd.

De bouw van een fabriekshal te Terneuzen kwam in 1966 gereed. Hierdoor kon onze vestiging aldaar met haar werkzaamheden aanvangen.

Te Vlissingen werd de outillage van de tandwielfabriek uitgebreid door aanschaffing van een grote rondselfreesmachine.

In het verslagjaar kwam op de „Scheldepoortwerf" te Vlissingen een recreatiegebouw voor bemanningsleden van schepen gereed.

De fabrieksoutillage te De Steeg werd het afgelopen jaar verbeterd en uitgebreid door de aanschaffing van een aantal belangrijke gereedschapswerktuigen.

Voor de machinefabriek te Rotterdam werd een draaibank met numerieke besturing besteld en voor de apparatenfabriek aldaar een grote draai- en kipbare lasinrichting.

Een aanvang werd gemaakt met de werkzaamheden die verband houden met de verlenging van de reparatiekade en kraanbaan aan de Heysehaven te Rotterdam.

In verband met de toenemende internationale belangstelling voor roterende compressoren en de steeds zwaarder wordende eisen ten aanzien van gemeenschappelijke beproeving van deze compressoren en de daarbij behorende krachtwerktuigen werd besloten te De Steeg een nieuwe beproevingshal te bouwen. Met deze bouw werd in september 1966 begonnen.
Voor de machinefabriek te De Steeg werd een numeriek bestuurde boorbank besteld.
Uit hoofde van gereedgekomen investeringen werd in 1966 een bedrag van *f* 16.860.000 geactiveerd.

In bestelling zijn produktiemiddelen tot een bedrag van *f* 10.872.000, waarop aan het einde van het jaar *f* 2.885.000 was betaald.

LEEFTIJDSOPBOUW DUURZAME PRODUKTIEMIDDELEN

(in duizenden guldens)

	vóór 1952	1952 t/m 1956	1957 t/m 1961	1962 t/m 1966	totaal
Aanschaffingswaarde					
Gebouwen	25.715	20.362	20.433	14.890	81.400
Hellingen	930	1.928	10.115	69	13.042
Droogdokken	10.549	7.754	30.889	25.517	74.709
Havenwerken	8.799	5.237	9.951	9.257	33.244
Machines, werktuigen en vaste inrichtingen	31.413	45.532	62.173	48.687	187.805
Gereedschappen, meubilair en overige inventaris	122	1.341	10.460	12.317	24.240
Vaar- en voertuigen	2.707	894	2.422	3.181	9.204
Woningen (incl. grond)	4.237	9.982	4.117	4.129	22.465
Totale aanschaffingswaarde	84.472	93.030	150.560	118.047	446.109
Procenten	*19*	*21*	*34*	*26*	*100*
Hierop afgeschreven	80.968	75.280	108.082	41.227	305.557
Boekwaarde	3.504	17.750	42.478	76.820	140.552
Terreinen					15.264
Werken onder handen voor eigen rekening					2.885
Totaal					158.701

Totale verzekerde waarde
(exclusief hellingen, gegraven dokken, havenwerken, funderingen, terreinen) 485.000

FINANCIËN

Voor het verkrijgen van inzicht in de rentabiliteit van het concern zijn in dit verslag een geconsolideerde winst- en verliesrekening en balans met toelichting opgenomen. Wij hebben ons hierbij beperkt tot het verslagjaar 1966. Uiteraard zullen in de verslagen over 1967 en volgende jaren vergelijkende cijfers niet ontbreken.

De waardering van de duurzame produktiemiddelen geschiedde bij de werkmaatschappijen en haar 100 % deelnemingen in het verleden tegen de historische kostprijs, verminderd met daarop toegepaste normale en extra afschrijvingen, waardoor verschillende bedrijfsmiddelen voor *f* 1.- te boek stonden.

Teneinde het inzicht in deze balanspost te verbeteren zijn voor de drie werkmaatschappijen en haar 100 % deelnemingen voor gelijksoortige bedrijfsmiddelen uniforme afschrijvingspercentages vastgesteld, gebaseerd op de geschatte gebruiksduur. De duurzame produktiemiddelen zijn in de geconsolideerde balans gewaardeerd op de historische kostprijs, verminderd met de afschrijvingen, berekend aan de hand van de hiervoren bedoelde percentages.
Het als gevolg hiervan ontstane waarderingsverschil werd aan de passiefzijde van de balans onder reserve afschrijving duurzame produktiemiddelen opgenomen.

Door het op gelijke wijze waarderen van balansposten bij de consolidatie hebben bij een werkmaatschappij verschuivingen plaatsgevonden van de reserve voor diverse belangen naar voorzieningen en schulden op lange en korte termijn. De reserves, die onder verschillende benamingen bij de werkmaatschappijen voorkomen, zijn op de geconsolideerde balans opgenomen onder het hoofd algemene reserve.

De afschrijvingen, gebaseerd op de geschatte gebruiksduur en berekend over de historische kostprijs, zouden een bedrag van *f* 23.437.541 vergen. Ten laste van de geconsolideerde winst- en verliesrekening is aan afschrijvingen een bedrag van *f* 21.687.781 gebracht. Het verschil ad *f* 1.749.760 werd onttrokken aan de hierboven vermelde reserve afschrijving duurzame produktiemiddelen.

Wij merken hierbij nog op dat de totale fusiekosten ad *f* 1.800.000,- onder het hoofd incidentele resultaten ten laste van de geconsolideerde winst- en verliesrekening zijn gebracht.

Na reservering van een bedrag voor belastingen van *f* 2.919.152 resteert een winstsaldo van *f* 7.051.774. Dit bedrag, dat het totaal van de netto winsten van de werkmaatschappijen weergeeft, zal bij

aanvaarding van de desbetreffende voorstellen tot winstverdeling als volgt worden verdeeld:

dividenden	f 5.033.505
statutaire uitkeringen	,, 666.955
toevoeging aan de reserves bij werkmaatschappijen en haar 100 % deelnemingen	,, 1.351.314
	f 7.051.774

De inkomsten van de houdstermaatschappij Rijn-Schelde Machinefabrieken en Scheepswerven N.V. bestaan uit de winstuitkeringen, die zij over 1966 van De Rotterdamsche Droogdok Maatschappij N.V., de N.V. Nationaal Bezit van Aandeelen Koninklijke Maatschappij De Schelde en de N.V. Motorenfabriek Thomassen op grond van de in haar bezit zijnde aandelen c.a. te verwachten heeft.

Van het hiervoren genoemde dividendbedrag ontvangt Rijn-Schelde Machinefabrieken en Scheepswerven N.V. f 4.844.693. Dit bedrag is als te ontvangen dividend ten gunste van de winst- en verliesrekening gebracht.

Wij stellen U voor uit het winstsaldo een dividend uit te keren van 5 % op het prioriteitsaandeel en van 13 % op de gewone aandelen. Het resterende bedrag van f 9.403 stellen wij voor als onverdeeld saldo over te brengen naar het volgende jaar.

De raad van commissarissen heeft op grond van artikel 16 lid 2 van de statuten tot accountant benoemd Frese, Hogeweg, Meyer & Hörchner.

Rotterdam, 20 maart 1967

DE RAAD VAN BESTUUR:

G. N. van Ginkel
J. W. Hupkes
J. W. A. Langenberg
K. van der Pols
J. C. van Reenen
J. J. M. Sluys

RHESPAC 25

DE ROTTERDAMSCHE DROOGDOK MAATSCHAPPIJ N.V.

In de algemene vergadering van aandeelhouders van 22 maart 1966 werden de winst- en verliesrekening over 1965 en de balans per 31 december 1965 vastgesteld. Overeenkomstig het voorstel van de directie werd besloten uit de winst aan aandeelhouders een dividend van 13 % en aan houders van oprichtersbewijzen *f* 2.132,- per bewijs uit te keren.

De heer mr. dr. K. P. van der Mandele, die volgens het rooster aftrad als commissaris, werd herkozen.

De in ons verslag over 1965 aangekondigde zeer nauwe samenwerking tussen N.V. Koninklijke Maatschappij „de Schelde", N.V. Motorenfabriek Thomassen en onze vennootschap werd in 1966 gerealiseerd door middel van een fusie.
Opgericht werd de houdstermaatschappij Rijn-Schelde Machinefabrieken en Scheepswerven N.V.
De heren ir. K. van der Pols, ir. J. C. van Reenen en ir. J. J. M. Sluys, directeuren van onze vennootschap, werden benoemd tot lid van de raad van bestuur van deze houdstermaatschappij.
De commissarissen van onze vennootschap, de heren J. G. A. Fontein, W. Goudriaan, mr. dr. K. P. van der Mandele, mr. J. C. S. Nijenbandring de Boer en Phs. van Ommeren, werden benoemd tot commissaris van de houdstermaatschappij. In verband hiermede traden zij af als commissaris van onze vennootschap. In de buitengewone algemene vergadering van aandeelhouders van 28 oktober 1966 werden de heren G. N. van Ginkel, J. W. Hupkes en J. W. A. Langenberg, leden van de raad van bestuur van de houdstermaatschappij, benoemd tot commissaris van onze vennootschap.

In het afgelopen jaar waren de verschillende afdelingen van ons bedrijf goed van werk voorzien. Bij het aanvaarden van opdrachten zagen wij ons ook nu weer enige beperkingen opgelegd, doordat wij bepaalde groepen van ons personeel niet voldoende konden uitbreiden. Wij verheugen ons in het feit dat wij dit jaar meer dan honderd leerlingen hebben kunnen plaatsen in onze bedrijfsschool, waardoor wij er in geslaagd zijn onze school weer voliedig te bezetten, hetgeen ons in de laatste vijf jaar niet gelukt was. Hoewel van de toenemende ontspanning op de arbeidsmarkt in ons land in de Rotterdamse agglomeratie nog weinig merkbaar is en een tekort aan woningen in een voor onze werknemers aanvaardbare huurklasse het aantrekken van werknemers uit andere delen van ons land uitermate bemoeilijkt, slaagden wij er in het aantal werknemers op te voeren met 145 personen tot 4293.

◄ Het Franse zelfheffende booreiland NEPTUNE I tijdens de reparatie in de dokhaven van De Rotterdamsche Droogdok Maatschappij N.V.

Het tankschip DOSINA met een draagvermogen van 69.250 ton werd in 1966 aan de N.V. Curaçaosche Scheepvaart Mij afgeleverd. Verder waren de activiteiten van onze scheepsbouwafdeling in dit jaar in toenemende mate gericht op het bouwen van outillage en materieel voor de exploratie en exploitatie van olie en aardgas onder de zeebodem.

Van de in het afgelopen jaar op dit gebied verrichte prestaties noemen wij de levering van het booreiland SEDCO 135 D aan de Southeastern Drilling, Inc. Dit eiland, dat tot de grootste ter wereld behoort, is inmiddels met de boorwerkzaamheden voor Shell/BP voor de kust van Nigeria begonnen.

Wij vermelden voorts de in acht maanden voor Brown & Root, Inc. gebouwde pijpenlegger HUGH W. GORDON. Dit vaartuig heeft nog tijdig vóór de herfststormen op het Britse deel van het Noordzeeplat de eerste gasleiding naar de Engelse kust kunnen leggen.
De kraanponton HERCULES wordt begin 1967 opgeleverd.

Tegen het eind van het jaar werd opdracht ontvangen voor het bouwen van een vaartuig voor het maken van sleuven voor pijpleidingen in de zeebodem. Dit vaartuig zal in zes maanden gereed dienen te zijn om nog in de komende zomer zijn werkzaamheden op de Noordzee te kunnen aanvangen.
Voor dezelfde opdrachtgever hebben wij tevens vele reparatie- en verbouwingswerkzaamheden uitgevoerd.

Voorts hadden wij voor de oliewinning buitengaats aan het einde van het jaar nog in opdracht het booreiland SEDNETH I en in samenwerking met I.H.C. Holland een tweede booreiland, de SEDNETH II, beide voor de Nederlandse Zeeboormaatschappij (Sea Drilling Netherlands) N.V. te 's-Gravenhage. In deze vennootschap participeren een vijftal Nederlandse aannemersbedrijven voor waterbouwkundige werken en de Southeastern Drilling, Inc.

Onze reparatie-afdelingen waren in het verslagjaar goed bezet. Van de verrichte reparaties noemen wij de werkzaamheden aan verschillende schepen van de Koninklijke Marine en een grote reparatie aan het s.s. NIEUW AMSTERDAM van de Holland-Amerika Lijn. Ook in onze reparatie-afdelingen beginnen de activiteiten buitengaats, die de oliemaatschappijen nog slechts buiten het Nederlandse gedeelte van het Noordzeeplat uitoefenen, een steeds belangrijker bron van opdrachten te vormen. Als bijzondere prestatie kan worden vermeld dat wij in zeer korte tijd aan onze werf een reparatie hebben verricht aan de onderzijde

van de poten van het zelfheffende booreiland NEPTUNE I, eigendom van een Franse maatschappij, dat dienst doet op het Britse Noordzeeplat.

Wat het gebied van de kernenergie betreft kan worden vermeld dat goede voortgang werd gemaakt met het werk aan het reactorvat voor de eerste Nederlandse kernenergiecentrale van 50 MW te Dodewaard. De ervaring, door deze opdracht opgedaan met dit technisch zo hoog gekwalificeerde werk, heeft er in belangrijke mate toe bijgedragen dat wij in internationale concurrentie een opdracht konden verkrijgen voor een reactorvat voor de 440 MW kernenergiecentrale, die door General Electric voor Nuclenor, een combinatie van twee Spaanse elektriciteitsproducenten, op circa 60 km ten zuiden van Bilbao zal worden gebouwd.

Onze apparatenfabriek was ook met ander werk voldoende bezet. Met een aantal Nederlandse industriële ondernemingen werd een consortium gevormd, dat in nauwe samenwerking met een internationaal werkzaam ingenieursbureau de opdracht wist te verkrijgen voor een grote fabriek voor synthesegas in Tsjecho-Slowakije. Ons aandeel in dit project bestaat uit een aantal gaskoelers, reactoren en verzadigers. De centrifugaalcompressoren worden door onze fusiepartner Thomassen geleverd.

Ook de smederij en de machinefabriek leverden weer een groot aantal gesmede en machinaal bewerkte machine-onderdelen af, zoals schroefassen, tussenassen, krukassen, roerkoningen etc., al bleef de produktie op dit gebied iets bij de voorgaande jaren achter.

Rotterdam, 20 maart 1967

DE DIRECTIE

Overzicht van de montage-afdeling van de machinefabriek van de N.V. Koninklijke Maatschappij „de Schelde"

N.V. KONINKLIJKE MAATSCHAPPIJ „DE SCHELDE"

In de buitengewone algemene vergadering van aandeelhouders van 25 januari 1966 werd de heer J. W. A. Langenberg met ingang van 1 maart 1966 benoemd tot directeur.

In de algemene vergadering van aandeelhouders van 21 maart 1966 werden de winst- en verliesrekening over 1965 en de balans per 31 december 1965 vastgesteld. Overeenkomstig het voorstel van de directie werd het dividend over 1965 vastgesteld op 5 % voor de preferente in gewone aandelen converteerbare aandelen en op 12½ % voor de gewone aandelen.
De heer drs. J. de Vries, die volgens het rooster aftrad als commissaris, werd herkozen.

De in ons verslag over 1965 aangekondigde zeer nauwe samenwerking tussen De Rotterdamsche Droogdok Maatschappij N.V., N.V. Motorenfabriek Thomassen en onze vennootschap werd in 1966 gerealiseerd door middel van een fusie. Opgericht werd de houdstermaatschappij Rijn-Schelde Machinefabrieken en Scheepswerven N.V.
De heren G. N. van Ginkel, J. W. Hupkes en J. W. A. Langenberg, directeuren van onze vennootschap, werden benoemd tot lid van de raad van bestuur van deze houdstermaatschappij.
De commissarissen van onze vennootschap, de heren prof. dr. ir. W. P. A. van Lammeren, jhr. M. F. van Lennep, drs. J. W. de Pous, mr. F. J. F. M. van Thiel en drs. J. de Vries, werden benoemd tot commissaris van de houdstermaatschappij. In verband hiermede traden zij af als commissaris van onze vennootschap.
In de buitengewone algemene vergadering van aandeelhouders van 23 september 1966 werden de heren ir. K. van der Pols, ir. J. C. van Reenen en ir. J. J. M. Sluys, leden van de raad van bestuur van de houdstermaatschappij, benoemd tot commissaris van onze vennootschap.

Van de mogelijkheid om de 5 % preferente in gewone aandelen converteerbare aandelen om te zetten in gewone aandelen werd door de N.V. Nationaal Bezit van Aandeelen Koninklijke Maatschappij De Schelde in het verslagjaar voor alle aandelen gebruik gemaakt.

Gedurende het verslagjaar waren onze bedrijfsafdelingen over het algemeen goed bezet.
Te water werden gelaten twee fregatten en een visverwerkingskoelschip. Een gecombineerd stortlading-tankschip van 36.000 ton draagvermogen werd in het verslagjaar aan de opdrachtgever overgedragen.
Verder werden opgeleverd een grote scheepsdieselmotor, twee stoomketelinstallaties voor elektrische centrales, een aantal industrieketelinstallaties en enige scheepstandwielkasten.

De scheepsreparatie-afdeling aan het Sloe ontwikkelde zich in 1966 gunstig.
Vermelding verdient het gereedkomen van het verlengen van een bulkcarrier met ruim 22 m, waardoor het draagvermogen werd gebracht van 16.900 ton op 19.500 ton.
Als belangrijkste nieuwe opdrachten, die wij in 1966 mochten ontvangen, noemen wij:
twee speciale tankschepen van 22.200 ton draagvermogen, een scheepsdieselmotor, vijf stoomketelinstallaties voor elektrische centrales, enige industrieketelinstallaties, een aantal scheepstandwielkasten, lichtmetalen gevels voor gebouwen, alsmede een opdracht voor aluminium ramen voor een complex van 1200 woningen.

De personeelsbezetting onderging in 1966 geen noemenswaardige wijziging en bedroeg aan het eind van het jaar 3491 personen.

Vlissingen, 20 maart 1967

DE DIRECTIE

N.V. NATIONAAL BEZIT VAN AANDEELEN KONINKLIJKE MAATSCHAPPIJ DE SCHELDE

In de algemene vergadering van aandeelhouders van 21 maart 1966 werden de jaarstukken over 1965 onveranderd vastgesteld. Overeenkomstig het voorstel van de raad van beheer werd het dividend over 1965 vastgesteld op 5 % voor de preferente in gewone aandelen converteerbare aandelen en op 13 % voor de gewone aandelen.
De heer drs. J. de Vries, die volgens het rooster aftrad, werd herkozen tot lid van de raad van beheer.

In de buitengewone algemene vergadering van aandeelhouders van 28 oktober 1966 traden de heren J. W. Hupkes, prof. dr. ir. W. P. A. van Lammeren, jhr. M. F. van Lennep, drs. J. W. de Pous, mr. F. J. F. M. van Thiel en drs. J. de Vries af als lid van de raad van beheer.
De heren ir. K. van der Pols, ir. J. C. van Reenen en ir. J. J. M. Sluys werden tot lid van de raad van beheer benoemd.

Wij hebben in 1966 de in ons bezit zijnde *f* 2.384.000,— 5% preferente in gewone aandelen converteerbare aandelen van de N.V. Koninklijke Maatschappij „de Schelde" omgezet in gewone aandelen.
De door het ruilaanbod van 18 maart 1966 door Rijn-Schelde Machinefabrieken en Scheepswerven N.V. verkregen 46 aandelen N.V. Koninklijke Maatschappij „de Schelde" kwamen in ons bezit tegen afgifte van een gelijk aantal aandelen in portefeuille van onze vennootschap, waardoor thans alle aandelen N.V. Koninklijke Maatschappij „de Schelde" in ons bezit zijn.
Krachtens besluit van de raad van beheer, genomen op grond van artikel 4 lid 5 der statuten, zijn met ingang van 28 november 1966 de door de houders nog niet aangeboden 5 % preferente in gewone aandelen converteerbare aandelen N.V. Nationaal Bezit van Aandeelen Koninklijke Maatschappij De Schelde omgezet in gewone aandelen.

Vlissingen, 20 maart 1967

DE RAAD VAN BEHEER

Radiaal boormachine in gebruik bij N.V. Motorenfabriek Thomassen
(Boorcapaciteit 80 mm in st. 40, langsverplaatsing op bed 6 meter)

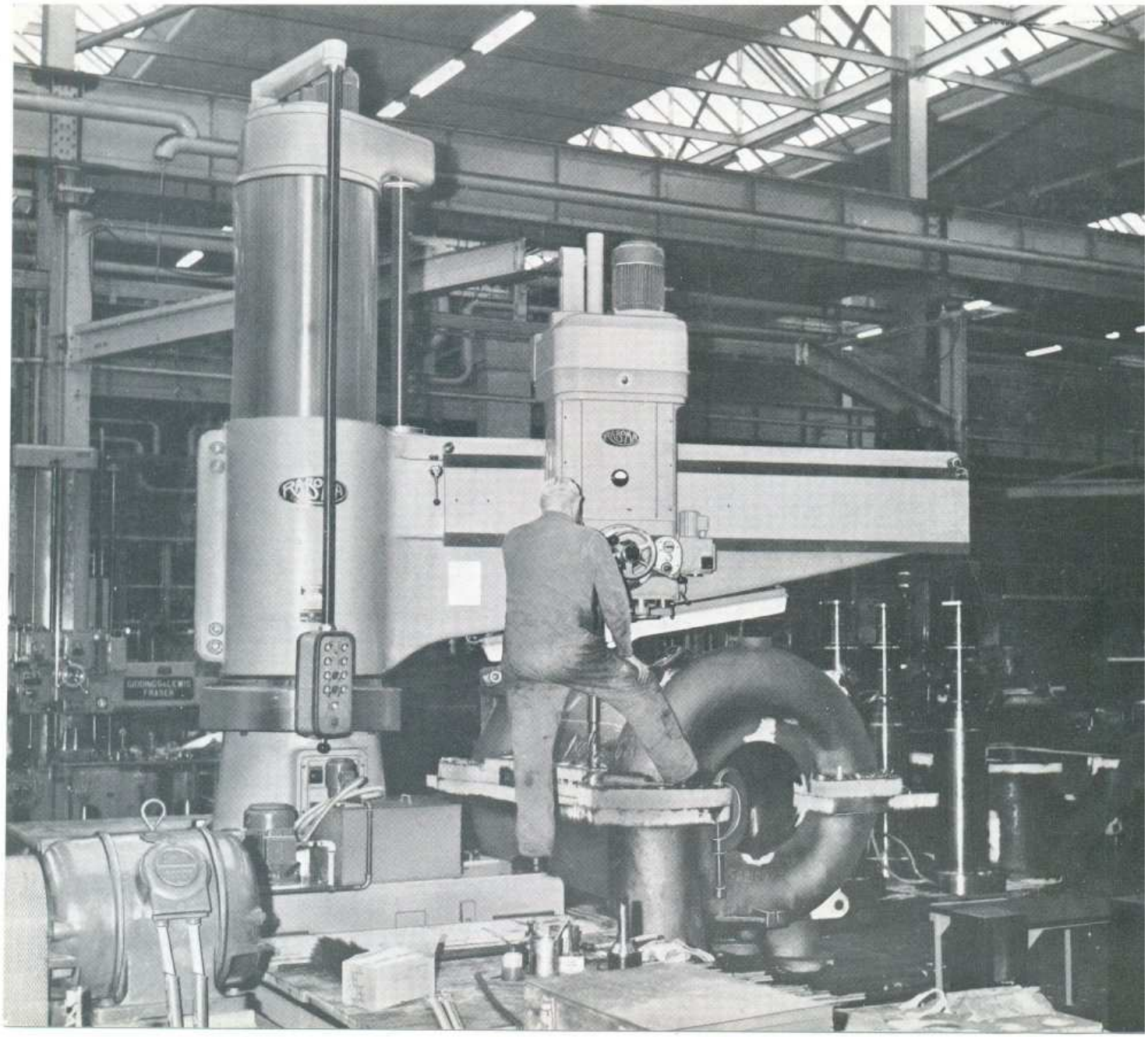

N.V. MOTORENFABRIEK THOMASSEN

In de algemene vergadering van aandeelhouders van 24 maart 1966 werden de winst- en verliesrekening over 1965 en de balans per 31 december 1965 goedgekeurd. Overeenkomstig het voorstel werd het dividend over 1965 vastgesteld op 11 %.
De heer ir. J. C. van Reenen, die volgens het rooster aftrad als commissaris, werd herbenoemd.
De heer ir. B. Th. W. Bemer, onderdirecteur van onze vennootschap, werd op 24 maart 1966 benoemd tot directeur.
Slechts zes maanden later ontviel hij ons door zijn overlijden op 20 september 1966.
Zijn heengaan betekent voor onze vennootschap een groot verlies. Zijn grote werkkracht en toewijding, alsmede zijn vertrouwen in de toekomst, zullen bij ons in herinnering blijven.

De in ons verslag over 1965 aangekondigde samenwerking tussen De Rotterdamsche Droogdok Maatschappij N.V., N.V. Koninklijke Maatschappij „de Schelde" en onze vennootschap werd in 1966 gerealiseerd door een fusie.
Opgericht werd de houdstermaatschappij Rijn-Schelde Machinefabrieken en Scheepswerven N.V.
De heer S. G. van Hoogstraten, directeur van onze vennootschap, werd benoemd tot lid van de raad van bestuur van deze houdstermaatschappij.
De commissarissen van onze vennootschap, de heren ir. J. W. Ernste, ir. H. M. Hohmann, M. C. Holm en ir. M. L. Kalff, werden benoemd tot commissaris van de houdstermaatschappij.
In verband hiermede traden zij af als commissaris van onze vennootschap.

Op 24 november 1966 werd een buitengewone algemene vergadering van aandeelhouders gehouden, waarin de heer J. W. A. Langenberg, lid van de raad van bestuur van de houdstermaatschappij, per 1 januari 1967 benoemd werd tot commissaris van onze vennootschap.
De heer S. G. van Hoogstraten, directeur van onze vennootschap, zag zich om gezondheidsredenen genoodzaakt zijn functie neer te leggen. Op zijn verzoek werd hem in de buitengewone algemene vergadering van aandeelhouders van 21 december 1966 per 1 januari 1967 eervol ontslag verleend.
Wij blijven de heer Van Hoogstraten dankbaar voor het vele nuttige werk dat hij gedurende een reeks van jaren voor onze vennootschap heeft verricht.
De heer J. W. H. Pas, onderdirecteur, door het college van commissarissen tijdelijk belast met de directie, werd in dezelfde vergadering met ingang van 1 januari 1967 benoemd tot directeur.

Het verslagjaar 1966 liet, evenals het vorige jaar, een regelmatige stroom van orders zien. De stijgende lijn in de produktie, welke zich manifesteerde gedurende 1965, zette zich in 1966 onveranderd voort. De verschuiving van opdrachten voor zuigercompressoren naar opdrachten voor roterende compressoren, welke zich in 1965 voordeed, zette zich in 1966 voort.
Van de omzet werd 92 % geëxporteerd.
De opdracht voor een aantal gasmotorcompressoraggregaten, bestemd voor een ontzwavelingsinstallatie in Irak, welke wij reeds in ons jaarverslag over 1965 hebben vermeld, kwam in 1966 grotendeels tot aflevering.

Het personeelsbestand steeg van 848 aan het begin van het jaar tot 926 personen per ultimo 1966.

De Steeg, 20 maart 1967

DE DIRECTIE

Een scheprad voor een ertstransportinstallatie

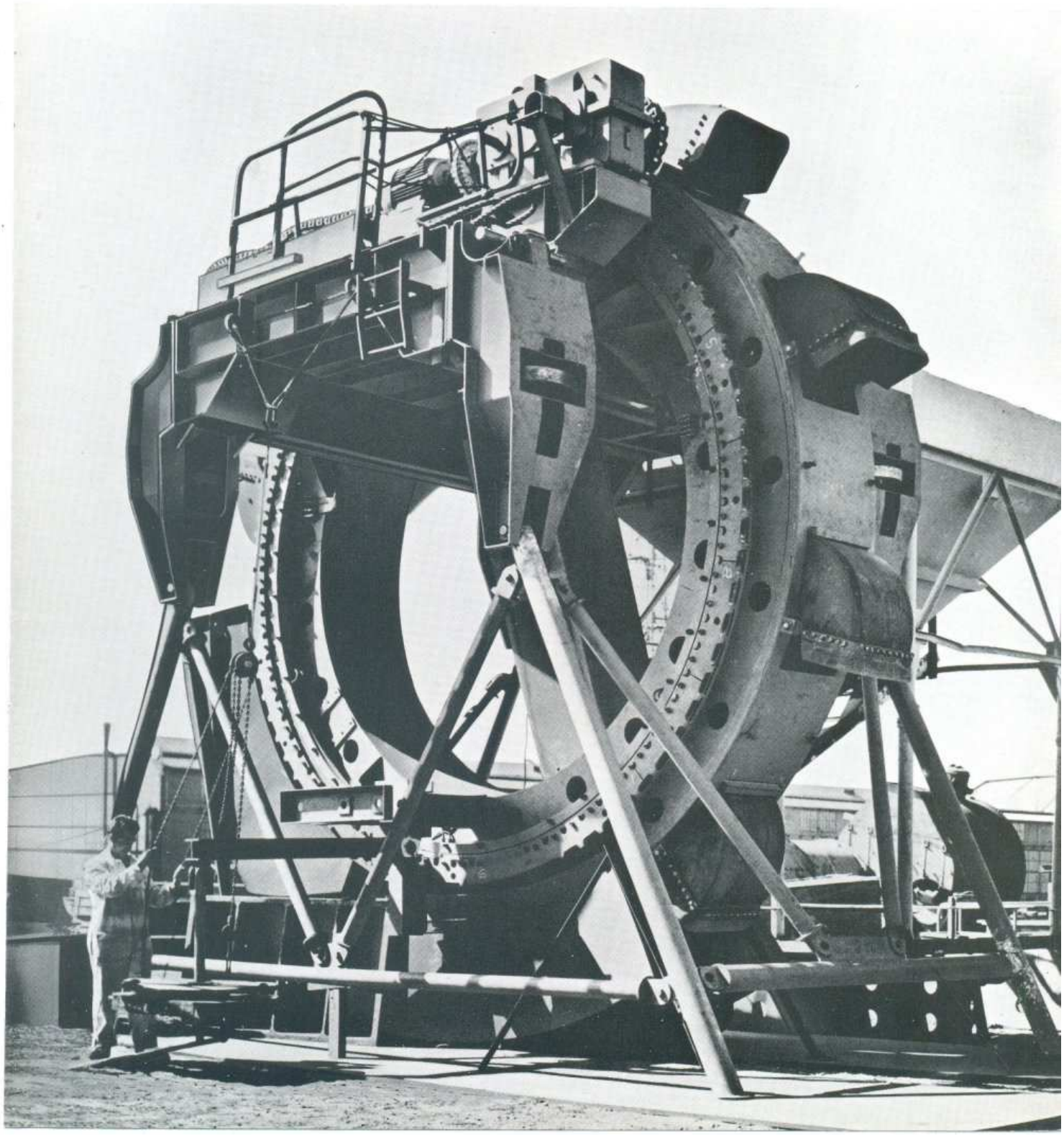

PRAE-ADVIES VAN DE RAAD VAN COMMISSARISSEN

Ingevolge het bepaalde in artikel 17 van de statuten heeft de raad van bestuur aan ons voorgelegd de door hem opgemaakte winst- en verliesrekening over het boekjaar 1966 en balans per 31 december 1966 met daarbij behorende toelichting, alsmede een verslag omtrent de gang van zaken en het gevoerde beheer.

De jaarstukken zijn door Frese, Hogeweg, Meyer & Hörchner, accountants, onderzocht en in orde bevonden.

Wij stellen U voor:
a. de balans en de winst- en verliesrekening overeenkomstig de aangeboden stukken vast te stellen;
b. de winst te verdelen overeenkomstig het voorstel van de raad van bestuur en het uit te keren dividend op de gewone aandelen te bepalen op 13 %.

Ten slotte stellen wij het op prijs onze dank uit te spreken aan de raad van bestuur van onze vennootschap voor het vele werk dat is verricht bij de voorbereiding en de realisatie van de fusie.

Rotterdam, 20 maart 1967

DE RAAD VAN COMMISSARISSEN

K. P. van der Mandele, voorzitter

◄ Het machinaal bewerken van een deel van de kraanfundatie voor kraanponton HERCULES, gebouwd in opdracht van Brown & Root, Inc. te Houston, Texas

RIJN-SCHELDE
MACHINEFABRIEKEN EN SCHEEPSWERVEN N.V.

WINST- EN VERLIE

Winstsaldo, te verdelen als volgt:			
dividend gewone aandelen	*f*	4.835.285	
dividend prioriteitsaandeel	,,	5	
onverdeeld	,,	9.403	
			f 4.844.693
			f 4.844.693

BALANS PE

Duurzame produktiemiddelen	*f*	172.056
Deelnemingen	,,	165.620.348
Vorderingen	,,	388
Te ontvangen dividenden	,,	4.844.693
Liquide middelen	,,	4.892
	f	170.642.377

DE RAAD VAN COMMISSARISSEN:

K. P. van der Mandele, voorzitter
J. de Vries, vice-voorzitter
J. W. Ernste
J. G. A. Fontein
W. Goudriaan
H. M. Hohmann
M. C. Holm
M. L. Kalff
W. P. A. van Lammeren
M. F. van Lennep
J. C. S. Nijenbandring de Boer
Phs. van Ommeren
J. W. de Pous
F. J. F. M. van Thiel

RIJN-SCHELDE
MACHINEFABRIEKEN EN SCHEEPSWERVEN N.V.

REKENING OVER 1966

Te ontvangen dividenden	*f* 4.844.693
	f 4.844.693

31 DECEMBER 1966

Aandelenkapitaal:		
Gewone aandelen	*f* 99.999.900	
Prioriteitsaandeel	,, 100	
	f 100.000.000	
Niet uitgegeven aandelen	,, 62.599.400	
	f 37.400.600	
Aandelen in portefeuille	,, 206.000	
		f 37.194.600
Reserves		,, 128.416.848
Rekening-courant werkmaatschappijen		,, 173.522
Schulden op korte termijn		,, 12.714
Dividend		,, 4.835.290
Onverdeeld winstsaldo		,, 9.403
		f 170.642.377

Rotterdam, 20 maart 1967

DE RAAD VAN BESTUUR:

G. N. van Ginkel
J. W. Hupkes
J. W. A. Langenberg
K. van der Pols
J. C. van Reenen
J. J. M. Sluys

gecontroleerd en akkoord bevonden:

Frese, Hogeweg, Meyer & Hörchner

accountants

TOELICHTING OP BALANS

DUURZAME PRODUKTIEMIDDELEN	De onder dit hoofd opgenomen kantoorinrichting werd gewaardeerd tegen aanschaffingswaarde, verminderd met de hierop toegepaste afschrijvingen, welke door de werkmaatschappijen werden vergoed.
DEELNEMINGEN	De ter omwisseling aangeboden aandelen en oprichtersbewijzen, t.w. *f* 19.144.000 aandelen en 174 oprichtersbewijzen De Rotterdamsche Droogdok Maatschappij N.V. *f* 9.458.000 aandelen N.V. Nationaal Bezit van Aandeelen Koninklijke Maatschappij De Schelde *f* 5.808.500 aandelen N.V. Motorenfabriek Thomassen zijn gewaardeerd op basis van het vermogen zoals dit is opgenomen in de geconsolideerde balans op bladzijden 44 en 45. De *f* 9.000,— prioriteitsaandelen N.V. Nationaal Bezit van Aandeelen Koninklijke Maatschappij De Schelde zijn opgenomen voor de nominale waarde.
VORDERINGEN	Deze zijn opgenomen tegen de nominale bedragen.
TE ONTVANGEN DIVIDENDEN	Onder deze post is opgenomen het te verwachten dividend uit hoofde van het bezit aan aandelen, resp. certificaten van aandelen in de werkmaatschappijen, alsmede de op de bewijzen van oprichtersrechten De Rotterdamsche Droogdok Maatschappij N.V. te ontvangen uitkeringen.
AANDELENKAPITAAL	Van de in het kader van het omwisselingsaanbod van 18 maart 1966 aan houders van bewijzen van oprichtersrechten en aan houders van aandelen De Rotterdamsche Droogdok Maatschappij N.V., N.V. Nationaal Bezit van Aandeelen Koninklijke Maatschappij De Schelde, N.V. Koninklijke Maatschappij „de Schelde" en N.V. Motorenfabriek Thomassen in ruil aangeboden gewone aandelen Rijn-Schelde Machinefabrieken en Scheepswerven N.V. ad *f* 37.400.500 was per balansdatum voor een bedrag van nominaal *f* 206.000 nog voor omwisseling ter beschikking.
RESERVES	Dit bedrag stelt voor de reserves zoals deze voorkomen op de geconsolideerde balans, onder aftrek van een bedrag dat toe te rekenen is aan de nog niet ter omwisseling aangeboden aandelen in de werkmaatschappijen.

Rotterdam, 20 maart 1967

DE RAAD VAN COMMISSARISSEN:

K. P. van der Mandele, voorzitter
J. de Vries, vice-voorzitter
J. W. Ernste
J. G. A. Fontein
W. Goudriaan
H. M. Hohmann
M. C. Holm
M. L. Kalff
W. P. A. van Lammeren
M. F. van Lennep
J. C. S. Nijenbandring de Boer
Phs. van Ommeren
J. W. de Pous
F. J. F. M. van Thiel

DE RAAD VAN BESTUUR:

G. N. van Ginkel
J. W. Hupkes
J. W. A. Langenberg
K. van der Pols
J. C. van Reenen
J. J. M. Sluys

Thomassen/Werkspoor gasturbines
opgesteld in een pompstation in Syrië

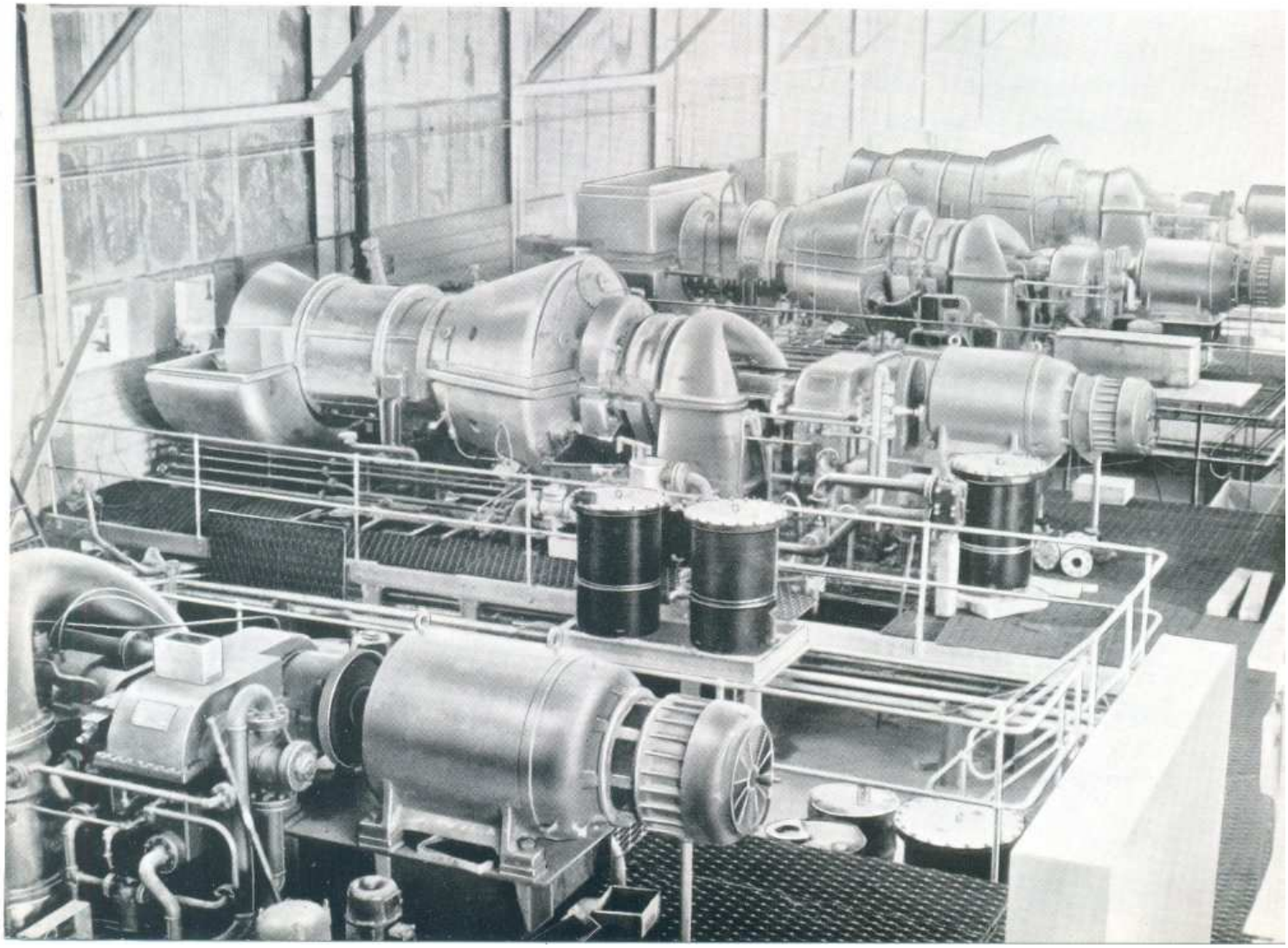

RIJN-SCHELDE
MACHINEFABRIEKEN EN SCHEEPSWERVEN N.V.

GECONSOLIDEERDE WINST- EN

Afschrijvingen	*f*	21.687.781
Nagekomen resultaten voorgaande jaren	,,	660.845
Incidentele resultaten	,,	2.737.982
Belastingen	,,	2.919.152
Winstsaldo	,,	7.051.774
	f	35.057.534

GECONSOLIDEERDE BALANS

Duurzame produktiemiddelen:				
Terreinen	*f*	15.264.760		
Gebouwen	,,	32.457.033		
Hellingen	,,	7.254.640		
Droogdokken	,,	42.409.251		
Havenwerken	,,	7.613.407		
Machines, werktuigen en vaste inrichtingen	,,	33.990.689		
Gereedschappen, meubilair en overige inventaris	,,	1		
Vaar- en voertuigen	,,	1.713.759		
Woningen	,,	15.112.943		
Werken onder handen voor eigen rekening	,,	2.884.688		
			f	158.701.171
Deelnemingen en vorderingen op deelnemingen			,,	1.919.032
Langlopende vorderingen betreffende afgeleverde orders			,,	60.741.006
Magazijnvoorraden			,,	18.646.416
Werken onder handen voor derden			,,	201.276.475
Vorderingen:				
Handels- en diverse debiteuren	*f*	77.797.202		
Vooruitbetaalde kosten en nog te ontvangen inkomsten	,,	3.817.085		
			,,	81.614.287
Effecten in onderpand			,,	2.130.571
Liquide middelen:				
Genoteerde effecten	*f*	11.569.922		
Niet genoteerde effecten	,,	355.483		
Kas en banken	,,	41.946.809		
			,,	53.872.214
			f	578.901.172

DE RAAD VAN COMMISSARISSEN:

K. P. van der Mandele, voorzitter
J. de Vries, vice-voorzitter
J. W. Ernste
J. G. A. Fontein
W. Goudriaan
H. M. Hohmann
M. C. Holm
M. L. Kalff
W. P. A. van Lammeren
M. F. van Lennep
J. C. S. Nijenbandring de Boer
Phs. van Ommeren
J. W. de Pous
F. J. F. M. van Thiel

RIJN-SCHELDE
MACHINEFABRIEKEN EN SCHEEPSWERVEN N.V.

VERLIESREKENING OVER 1966

Saldo exploitatierekening	f 31.536.277
Saldo ontvangen en betaalde interest	,, 3.521.257
	f 35.057.534

PER 31 DECEMBER 1966

Aandelenkapitaal:		
Gewone aandelen	f 37.400.500	
Prioriteitsaandeel	,, 100	
		f 37.400.600
Reserves:		
Agioreserve	f 5.841.669	
Algemene reserve	,, 20.059.215	
Reserve afschrijving duurzame produktiemiddelen	,, 103.227.195	
		,, 129.128.079
Schulden op lange termijn:		
Leningen op lange termijn	f 5.996.411	
Leningen t.b.v. nafinanciering afgeleverde orders	,, 52.833.159	
Hypothecaire leningen o/g	,, 8.830.376	
Pensioenverplichtingen	,, 11.281.035	
		,, 78.940.981
Voorzieningen		,, 44.992.456
Termijnen op werken onder handen voor derden		,, 212.947.675
Schulden op korte termijn:		
Crediteuren	f 49.752.406	
Nog te betalen kosten en vooruit ontvangen baten	,, 20.705.470	
		,, 70.457.876
Dividend		,, 5.033.505
		f 578.901.172

Rotterdam, 20 maart 1967

DE RAAD VAN BESTUUR:

G. N. van Ginkel
J. W. Hupkes
J. W. A. Langenberg
K. van der Pols
J. C. van Reenen
J. J. M. Sluys

gecontroleerd en akkoord bevonden:
Frese, Hogeweg, Meyer & Hörchner
accountants

TOELICHTING OP GECONSOLIDEERDE BALANS

OMVANG VAN DE CONSOLIDATIE

De geconsolideerde jaarstukken omvatten de vennootschap zelve, alsmede de volgende maatschappijen:

DE ROTTERDAMSCHE DROOGDOK MAATSCHAPPIJ N.V., ROTTERDAM
met
Scheepsbouw Maatschappij Nieuwe Waterweg N.V., Schiedam
Bouwmaatschappij Heyplaat N.V., Rotterdam
Wester Pijpleidingen N.V., Strijen

N.V. NATIONAAL BEZIT VAN AANDEELEN
KONINKLIJKE MAATSCHAPPIJ DE SCHELDE, VLISSINGEN

N.V. KONINKLIJKE MAATSCHAPPIJ „DE SCHELDE", VLISSINGEN
met
Schelde Montagebedrijf N.V., De Meern
N.V. Landaal-Schelde, De Meern
N.V. Scheldestad, Vlissingen
N.V. Bok Sperwer, De Meern

N.V. MOTORENFABRIEK THOMASSEN, DE STEEG (RHEDEN)
met
N.V. Middelburgsche IJzergieterij en Machinefabriek v/h Boddaert & Co., Middelburg.

DUURZAME PRODUKTIEMIDDELEN

De terreinen zijn gewaardeerd tegen aanschaffingsprijs of lager, terwijl de overige duurzame produktiemiddelen zijn opgenomen tegen aanschaffingswaarde, verminderd met de hierop toegepaste afschrijvingen, gebaseerd op een getaxeerde gebruiksduur.
Het bij de consolidatie gevolgde waarderingssysteem wijkt af van de bij de werkmaatschappijen voorheen gevolgde methode. Het hierdoor veroorzaakte waarderingsverschil werd op de balans onder de passiva tot uitdrukking gebracht onder het hoofd „Reserve afschrijving duurzame produktiemiddelen".
Werken onder handen voor eigen rekening zijn opgenomen tegen kostprijs.

DEELNEMINGEN EN VORDERINGEN OP DEELNEMINGEN

Hieronder werden opgenomen de deelnemingen, die niet voor consolidatie in aanmerking kwamen, waarvan de belangrijkste zijn:

a. deelnemingen 50 % of meer:

Machinefabriek en Scheepswerf van P. Smit Jr. N.V., Rotterdam	(50 %)
N.V. Scheepswerf en Machinefabriek Waalhaven, Rotterdam	(50 %)
N.V. Nederlandsche Vereenigde Scheepsbouw Bureaux, 's-Gravenhage	(50 %)
N.V. Scheldebouw, Rotterdam	(75 %)

b. minderheidsdeelnemingen:
N.V. Neratoom, 's-Gravenhage
N.V. Scheepsbouwbelangen, 's-Gravenhage
Lisnave-Estaleiros Navais de Lisboa S.A.R.L., Lissabon

De deelnemingen en de vorderingen hierop zijn opgenomen op basis van de nominale waarde, met inachtneming van de nodig geoordeelde voorzieningen.

LANGLOPENDE VORDERINGEN BETREFFENDE AFGELEVERDE ORDERS

Deze post heeft betrekking op aan opdrachtgevers verleende credieten, welke nagenoeg geheel gedekt zijn door garanties van eerste klas banken, hypotheken of verzekeringen bij de Nederlandsche Credietverzekering Maatschappij. De vorderingen zijn opgenomen tegen de nominale waarde, onder aftrek van nodig geachte afschrijvingen.

MAGAZIJNVOORRADEN

De voorraden werden gedeeltelijk gewaardeerd tegen marktprijs en gedeeltelijk tegen kostprijs, onder aftrek van voldoende voorzieningen voor incourantheid. De voorraden, bestemd voor bepaalde opdrachten, zijn opgenomen onder „Werken onder handen voor derden".

WERKEN ONDER HANDEN VOOR DERDEN

De op 31 december 1966 nog onder handen werken zijn gewaardeerd tegen kostprijs, onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen.

VORDERINGEN

De vorderingen zijn opgenomen tegen de nominale bedragen onder aftrek van een nodig geachte reserve voor dubieuze debiteuren.

EFFECTEN

De ter beurze genoteerde effecten zijn gewaardeerd tegen de koers van de laatste beursdag van 1966, met dien verstande dat de obligaties niet hoger zijn gewaardeerd dan tegen parikoers. De niet ter beurze genoteerde effecten zijn gewaardeerd op basis van de nominale waarde, onder aftrek van nodig geachte voorzieningen.

KAS EN BANKEN

Betreft de kas-, giro- en banksaldi, kasgeldleningen, benevens bij banken à deposito uitgezette gelden. Zij werden opgenomen tegen nominale waarde.
Vreemde valuta's zijn omgerekend tegen de in 1966 laatst bekende koersen.

AANDELENKAPITAAL

Deze post is als volgt te specificeren:

Prioriteitsaandeel		f 100
Gewone aandelen	f 99.999.900	
Niet uitgegeven	„ 62.599.400	„ 37.400.500
		f 37.400.600

Van de in ruil aangeboden gewone aandelen was per balansdatum een bedrag van nominaal *f* 206.000 nog voor omwisseling ter beschikking.

AGIORESERVE

Van de agioreserve is op basis van de geldende wettelijke bepalingen een bedrag van *f* 5.474.320 als belastingvrij aan te merken.

ALGEMENE RESERVE

Deze post bestaat uit de som van de statutaire, de extra reserve en de reserve voor diverse belangen voorkomend op de balansen van de werkmaatschappijen, verminderd met *f* 2.784.000, voor welk bedrag aandelen Rijn-Schelde Machinefabrieken en Scheepswerven N.V. zijn afgegeven tegen inwisseling van bewijzen van oprichtersrechten De Rotterdamsche Droogdok Maatschappij N.V.

RESERVE AFSCHRIJVING DUURZAME PRODUKTIEMIDDELEN

Zoals vermeld onder „Duurzame produktiemiddelen" is deze reserve ontstaan door de wijziging in het waarderingssysteem van de daaronder opgenomen objecten. De op deze post betrekking hebbende latente belastingverplichtingen zijn onder „Voorzieningen" opgenomen.

VOORZIENINGEN

Onder deze post zijn opgenomen bedragen voor bepaalde risico's, kostenegalisatiereserves en een voorziening voor latente belastingverplichtingen.

Rotterdam, 20 maart 1967

DE RAAD VAN COMMISSARISSEN:

K. P. van der Mandele, voorzitter
J. de Vries, vice-voorzitter
J. W. Ernste
J. G. A. Fontein
W. Goudriaan
H. M. Hohmann
M. C. Holm
M. L. Kalff
W. P. A. van Lammeren
M. F. van Lennep
J. C. S. Nijenbandring de Boer
Phs. van Ommeren
J. W. de Pous
F. J. F. M. van Thiel

DE RAAD VAN BESTUUR:

G. N. van Ginkel
J. W. Hupkes
J. W. A. Langenberg
K. van der Pols
J. C. van Reenen
J. J. M. Sluys